

NO. 1.

**A' FELS. CSÁSZARNAK ÉS AP. KIRÁLYNAR
KEGYELMES ENGEDELMEBÖL.**

Indált Bétshöl, Pénteken Julius 3. ik napján
1807-ik éltendőben.

B é t s.

A' Felséges Császári Házat ismét újabb szomorú ággal illeté a' halál. Az ő Cs. K. Fel-ége második fia, Josef Császári Fő Hertzeg, a' mult Szombaton kimult e' világból.

Cs. K. Generális Stutterheim a' Frantzia Cs. hadi szállásra küldtetett.

Pruszsus K. Oberstlieutenant Gnesebek, Királyától ide küldtetvén, egy idő óta itt tartozkodik.

A' Frantzia Követhöz és a' Státus Canczella-riához, néhány Kurírok érkeztek Warschauból és a' Fr. Fő hadi szállásról ide, a' kik Junius 20-di.

káig terjedő tudósításokat hoztak: de ezeknek fogalataik még nem hirdették ki.

A' hírek szerint Jun. 18-dikán még a' Pregel vizén túl állott a' Gen. Bennigsen serege.

A' kis Oláh országból érkezett hírek Junius 20-dikáig terjednek. Ezek nem enlítik még, hogy a' Török seregek a' Dunán által szállottak volna. A' fontosabb történet, a' melyről emlékeznek, ez, hogy Orosz Gen. Ysajew és Hertzeg Suzzó között, Orsovánál nevezetes verekedés esett volna, a' melyben Ysajew győzedelmeskedett, a' kivel 4000 fegyveresek voltak. Hogy Konstantzinápolyban a' már említett zendülés megtörtént, és azt a' Császárváltozás követte, már ezt kétségsbe sem hozzák: a' történet' igazi és körülíró leírását azonban még a' közelébb érkezendő postán várják.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hadi Tudósítások.

Azon nevezetes és véres ütközetekről, a' melyek a' múlt Junius' 4-dikén a' Marschal Bernadotte Princz Ponte-Corvo táboránál kezdődtek, és az egész hadi lineánál még Jun. 18-dikán is folytak, mostan még csak a' következő Tudósításokkal szolgálhatunk.

Marienburgból ezeket írja a' Frantzia tudósító a' tsatázás' kezdetéről, a' mely a' nevezett Marschalnak vezérlése alatt lévő első tábornál történt: — .,

„ Junius' 4-dikén reggeli 3 órakor olyan jeleket mutatott mozdulásai által az ellenség, mintha Braunsberg mellett Petelkaunál és Zagernél réánk akarna ütni. A' mi 96-ik Rege-

mentünknek egy része megjelent azon helynél, a' hol az ellenség a' Passarge vizén által akart jöni, és kényszerítette őtet innen visszafra térni, 's azon hidhoz való kézfületeket is itt hagyni, a' mellyeket magával ide hozott vala. Ekkor elkezdődött Pettelkautól fogva Zagernig a' víznek egygyik partjáról a' másikra való ágyúzás, és néhány órákig tartott: hanem minden következés nélkül. Boardennél is megmutatta magát néhány tsoportokkal és ágyúkkal 9 óratájban az ellenség, és tüzelt által szélső vigyázóinkra, hanem az általjövetelet itt nem próbálta. Spandeni sántzáinkból két ellenséges tsoportokat vettünk észünkbe, hogy a' Mehlsaki és Wormditti utakon erre felé jönek, és egyenesen a' híd' végét fedező sántznak tartanak. Ezen két tsoportok, a' mellyek közzül egygyik egygyik 3000 emberekből állhatott, és számos lovaság által fedeztetett, nem soká kiterjesztették a' sántz előtt soraikat, és tüzelni kezdetek azon 10 ágyúkkal és haubitzokkal, a' mellyeket addig eldugva tartottak. Mi is hathatós tüzzel feleltünk nékiek, a' melly valami két óráig tartván, ekkor az ellenséges tsoportok megfordultak, és a' Mehlsaki 's Wormditti úton visszafra vonni kezdeték magokat. Már délutáni 3 órakor egész tsendeffég volt a' hadi lineában.

„Junius 5-ikén reggeli 4 órakor olyan hirtettek szélső vigyázóink, hogy a' linea jobb szárnya felől igen nagy ágyuzást hallalának, 's azután nem soká megjött a' hír, hogy a' 4-ik és 6-ik (a' Ney és Soult vezérlések alatt lévő) táborokat, az ellenség hevesen megtámadta volna. Ehez képest a' Princz Ponte-Corvo alatt lévő tábor is fegy-

verhez kapván, minden esetre készen tartotta magát, úgy tévén rendelkezéseit a' Princz, hogy az ellenség' erejének megoltsása végett ő is támadólag fogjon a' munkához: midőn azonközben a' linea jobb szárnyánál tsakhamar az egész tűz egy-szeriben eltsendesedett. —

„Generális Frere, a' Spandeni híd' végét fedező sántz' vezére jelentést tett 9 óratájban, hogy a' Mehlsaki és Wormditti útakon ismét két ellenséges csapatoknak előljáró csoportjaik mutatnák magokat. Az ellenséges sereg, 12 ezer emberből álló gyalogokkal, 3000 lovasokkal és 20 ágyukkal, nem soká meg is jelenvén, néhány Batalionokat állított a' sántz mellé jobb és bal felől a' Passarge partjára, 's az ő Stutzosai is, a' víz jobb partján lévő erdős hely nékiek kedvező lévén, oda annak módja szerént kiállottak. —

Princz Ponte-Corvo parantsolta Lapisse Ofsztályos Generálisnak, hogy 6 Batalionokkal Neumarkból azonnal nyomúljon elő Deutschendorfhoz. Egyzermind a' Gen. Gerard Brigadáját is kirendelte a' Corwindeni tengerből a' Schlodien és Spanden között lévő halmokra. A' 63-dik Regiment parantsolatot kapott, hogy Spandennek segítségére nyomúljon elő. A' Gen. Lahoussaie vezérlése alatt 4 Dragoonos Regimentek magokat ötféle tsatolták, 's ezen lineában ők is a' szükséges helyekre állittattak. A' 17-ik Regiment olyan módon állittatott ki, hogy azonnal előnyomúlhasson a' víz jobb partjára, mihelyest az ellenség az első hátrálásra való mozdulást megtenni fogná. —

„Az alatt még ezek a' kiadott rendelkezések munkába vétettek, Princz Ponte-Corvo a' hadi lineá

ban lovagolván, Spandenhez is közelített, hogy az ellenség' valóságos czélozása felől magát önön szemei által meggyőzhesse. A' Scblodienből ezen falú felé menő út a' víz jobb partján álló Orosz Stutzosok miatt, a' kik úgy mutatták, hogy azon által jöni akarnának, veszedelmes vala. A' Princz tehát parantsolt, hogy ezen erdőkölányuk és haubitzok által hajtsák-ki őket: hanem szerentséltenségre az ártilleriaí készületek nem érkeztek-el jökor. —

„Princz Ponte-Corvo a' hidfedező sántzhoz ment vala, hogy Gen. Frerének rendeléseket adjon eleibe. Mikor innen vizfza jött volna, eszébe vette, hogy a' 17-ik Dragonyos Regiment a' tüzelő Orosz gyalogság előtt sort akar formálni. Oda lovagolt tehát, hogy azt maga személyesen, valamivel kevesebbé veszedelmes helyre állítsa: hanem, éppen a' midőn a' Regimenthez érkezett volna, egy puskagolyobis érte a' jobb füle alatt a' nyakát, a' melly által okoztatott ingása oly nagy volt, hogy a' felső a' nyereg' kápájára esett.

„Ennek látására a' seregeket egy izempillantatig nagy szomorúság és ijedség fogta-el; azt gondolták, hogy elesett a' fő Vezérjek: de a' melly tévelygés csak néhány szempillantatokig tartott. A' vérnek folyása és az az által okoztatott elgyengülés azonközben, kényszerítették a' Princzet, hogy egy házba bémenvén, s bét békütsse. Alig kötötte-bé a' sebet, mid'n tudára adatott, hogy az ellenség, által kezdett Boardennél jöni. Ezen hírnek hállására, minekutánna sebének béküttetésével egy felórát alig töltött volna, a' 27-ik Dragonyos Regimentet maga mellé vevén, azzal a'

Deutschdorf tetőre ment. Nem soká Gen. Lapisse is elérkezett 5 Regimentekkel. A' 16-ik Regimentnek egy Batalionnya a' viz partjához küldtetett, hogy mindent támadjon-meg, a' mi a' vizen keresztül jött. Seregeinknek ilyen kész állapotban való taláztatása, megtartoztatta az ellenséget. Azonközben ismét hír érkezett, hogy újabb ellenséges seregek közeliténének, és hogy a' két előbbeni tsapatok abban foglalatoskodnának, hogy a' hid' vége sántzát rohanás által elfoglalják. — Ezen hírnek hallására olyan rendelést küldött Princz Ponte-Corvo a' sántz' Komendánsához Gen. Freréhez, hogy az ellenség előtt megállván, ha szükséges leszen, temetteffe magát a' 27-ik gyalog Regimentel egyetemben a' sántz omlásai alá. Egyfzersmind Ofztályos Gen. Vilatte is rendelést kapott, hogy a' Gen. Frere segítségére menvén, üssön az ellenség' szárnyára. Nem soká olyan hír érkezett Gen. Maisontól a' Princzhez, hogy 5 Orofz Regimentek valósággal megpróbálták a' sántzra való rohanást, hanem a' 27-ik gyalog Regiment által hathatósan vissza vérettetek, a' melly őket egy lövésnyi távolságra bévárván nagy rendeletlenséget okozott közöttök a' rájok szort puska és kártáts-golyobisok által. A' sántz' kerítésében 300 elesteket és 200 sebeseket hagytak hátra, a' melyeket magokkal el nem vihettek. Hanem elvittek ezeken kívül még 700 sebeseket Wühsen és Wormditt nevű falukba. A' nekünk kedvező szerentse arra határozta továbbá az ellenséget, hogy vissza mennyen, a' mely közben a' 17-ik Dragoños Regiment a' hídon általmenvén nagy ba-

torsággal ráütött hátrálása alatt az etlenség-re. —

Ez a tábor, a melynél az előadott dolgok történtek, a balszárnyat teszi annak a Frantzia nagy ármádiának, a mely a tengertől fogva a Narew és Bug vizekig mintegy 100 mérföldnyi lineában feküdt a Juniusi verekedéseknek elkezdődése előtt. A mik ugyan ezen nagy massának jobb szárnyánál, a mely a Frantzia levelekben 50 ezer emberre számláltatott és Marschal Massena által vezéreltetik, az ugyan ő tölte Osztyalyos Generális Gouvionhoz a mostani Warschauer Kormányozóhoz érkezett hiradások szerint, a melyeket ő ott közönségesen kihirdettetett, történtek, ennyiben állanak. —

„Junius 11-dikén külömbkülömb mozdulásokat tettek az Oroszok, úgy mutatván, hogy a Rozani halmoknál a Narew vizén által akarnak jöni, a mely alkalmatossággal egy 6000 gyalogokból 2000 lovasokból s néhány Swadron Kozákokból álló Orosz sereg, Bronzewónál és a Borki lógerben réánk ütött. Az ellenség sokasága és az ő sok sántzai, a melyeket a Narew és Omulew partjain keszített, kénszerítették a mi itt lévő Generálisunkat, hogy a maga fekvőhelyét Borki mellett, hagyja oda, és magát, de jó rendel, 12 Kompániákból álló csoportjával egyétemben, Norzewóhoz vonnya vissza. —

„Jun. 12-dikén össze gyűjtetvén csoportjaink, verekedéshez keszítették magokat. Gen. Gazan a maga egész lineájánál megtámadtatott: de haszon nélkül. Marschal Massena nem soká eszébe vette az ellenség mozdulásaiból, hogy a célja

a' volna, hogy Dronczewóban és a' Borki mellett lévő tnyában megmaradhasson. Ehez képeest azonnal útnak indította ellene a' vezérlése alatt lévő seregeket, és az ellenséget az ő Borki mellett nagy siettséggel készült sántzaiból a' 17-ik Regiment által kiveretvén, az Omulew vizén kerestül kergettette, a' hol a' sok sántzokon lévő ágyuknak tüzelések által védelmeztetvén, fzedte magát ismét rendbe. Sokan estek hozzánk hadi fogságra, 's elhagyott tanyáikba seregeink itmét vízfza szállottak.

Ezen nagy hadi linea' derekánál történt ütközeteknek elkezdődésekről is írhatjuk már most a' következőket: — „

„Bavariai Királyi Gen. Lieutenánt Báró W r e d e, így irt P u l t u s k b ó l Junius 15-dikén: —

„Junius' 9-kétől fogva veri és kergeti a' nagy armádia az Oroszokat mindenütt. A' Fr. Császár 9-ikben a' Passarge vizén által menvén, a' Guttstadtj halmokon fekvő ellenséges seregre ütött, azt az Alle vizén által kergetté, és a' Guttstadt 's Heilsberg között találató erdőben lévő Orosz sántzokat, hasonló lzerentsével megtámadta, a' honnan az ellenség Junius 10-ikén magát vízfza vonni, 's a' Heilsbergi, sántzokkal körül vétetett lögerbe bézállani, kéntelenítettett. Ez a' 10-iki tsata ejjeli 11 óráig tartott. Ugy látfzott, mintha meg akarta volna magát ezen tanyájában tartani az ellenség. A' Fr. Császár ehezképeest parantsolatot adatott-ki a' vezérlése alatt lévő 100,000 emberekből álkó armádiánál, hogy előfelé nyomuljanak. A' következő napon elérülhetetlennek látszott lenni egy nagy következő ütközet.

Az ellenség is nagy számmal kezdette formálni a' tsatázó lineát: hanem a' békövetkezett éjjel oda hagyta sántzait, és a' Königsberg felé menő útan folytatta hátralását. Heilsbergben 4000 embert hagyott hátra, a' kik fogságra estek hozzánk. A' győzedelmeskedő ármádia lépésről-lépésre kíséri az ellenséges tsapatokat. —

A' Fr. Testőrző seregnek két Generálisai G ú j o t és Roussel, ditsőséges halálra találtak ezen verekedésben. Generális Suchet, kergette által az Oroszokat az Omulew vizén.“

Frantzia Birodalom.

Arról, hogy Lefebvre Marschalt Danczkai Hertzezzé nevezte, ilyen jelentést küldött Napoleon Császár, a' Birodalom' fő Cancellariusza által a' Szenátusba: —

„Szenátorok! Az 1806-ban Mártz. 30-kán költ Dekretumunk által Hertzezségeket állítottunk-fel, oly czállal, hogy a' hozzánk mutatott vagy mutató polgári vagy katonai nagy szolgálatokat megjutalmaztassuk, 's Tronusunknak támaszokat, 's Koronánknak fényességet szerezzünk. Kötelességünkben áll, hogy azon Familiáknak, a' mellyek egyedül tsak a' mi szolgálatunkra szánnyák-el magokat, 's önnön hasznokat a' miénkért mindenkor feláldozzák, méltóságok és boldogságok felől gondoskodjunk. A' tisztelet' azon állandó poltzainak, azoknak a' betsület' és ditsőffég' halmainak, a' mellyeket mi azoknak adunk, a' kik erántunk, valamint a' polgári úgy a' katonai állapotban nagy szolgálatokat mutatnak, nagyon különbözöknek kell lenni, azoknak törvéntelen, titkos,

és megalatsonyító gazdagságaiknál, a' kik a' magok hivatalos foglalatokódásaikban csak önnön javokat, 's nem a' nekünk és népeinknek való használást, forgatnák szemeik előtt. Az az eránt való belső meggyőződés, hogy kötelességeknek megfelelték, a' töllünk való megtiszteltetéssel 's az ahhoz tsatóltatott jószágokkal egyetemben, kétségkívül elegendendők lehetnének arra, hogy minden jó Frantziát megtartsanak a' betsület' útján: hanem, a' mi társaságban való életünk' rendje úgy van elintéztetve, hogy a' szembetünő megkülömböztetéssel és szerentse' javaival az a' fényesség is özfzéköttetteffék, a' mellyel mi azokat akarjuk alattvalóink közzül körülvenni, a' kik talentomaik és szolgálataik által nagyok lévén, első ajándékaik az embereknek. Az, a' ki minket Országulásunknak első napján leg inkább segített, a' ki minden környülállások között tett sok katonai szolgálatai után, a' maga talentomaik és bátorságát egy emlékezetes ostromlás által még jobban is kiműtatta, megkülömböztetést is különöst látzott érdemelni. Fegyverünk' ily ditsősséges idejének, emlékeztető öfzlopát akartuk fénnyagyni, a' midőn azon Pátensünk által, a' melynek véletek való közöltetése felől a' mi Batyanknak (a' Fő Canczellariusnak) rendelést tettünk, a' mi Batyánkat Le f e b v r e Szenátort és Marschalt, Danczkai Hertzeggé tettük. Ohajtjuk, hogy ezen Titulus, a' mellyet az ő maradékai is viselni fognak, ezeket az ő attyoknak virtusaira emlékeztessék! Ohajtjuk, hogy ők erre, magok magokat érdemetleneknek lenni esmérjék, ha valaha a' nagy városban való túnya nyugodalmat és hevé-

rest, a' lógerek tisztességes poránál és vezedelmei-
nél előbb betsülnék, 's ha az ő első érzékenysé-
geik valaha töllünk és a' hazától eltávoznának.
Egy is közzülök el ne végezze élete-béli pályafu-
tását, a' nélkül, hogy a' mi szép Országunknak di-
tsóségiért, vérét ne ontsa. Azon nevezetben, a'
mellyet hordozni fognak, semmi prerogatívát nem
fognak szemlélni soha, hanem csak népeink és
erántunk való kötelefféget! Ezen feltételek fogják
őket a' mi pártfogásunk és maradékainknak védel-
mezések, minden időben megkülömböztetni. Költ
a' mi Finkensteini Császári lögerünkben Május
28-kán, 1807-ben. — „N a p o l e o n.

(Az itt említett Diploma közelébről fog kö-
vetkezni.)

Elegyes Jegyzések.

Prufzszus Oberster Krusemark és Orosz Obers-
ter Engelmann, Jun. 5-ikén a' Sund szorossán evez-
tek által, Anglia felé utazván, hogy a' nagy expe-
ditziónak onnan való elindulását sietteffék. —
Jun. 15-ikén Észak felé evezni látták némely ha-
jósok ezen expedíziót.

A' Prufzszus Gen. Blücher Proklamátziójának
a' melyet Stralsundban kiadott, ez a' foglalatja:
— „Reám bízott a' Királytól az én Uramtótan-
nak a' Pr. seregnek vezérlése, a' mely a' Swé-
dekkel egygyesülve a' Swéd Király' fő vezérlése
alatt tsatázni fog a' haza ellensége ellen. Egy fe-
lől hatalmas Szövetségesek által segítettvén, más
felől az elnyomatott 's még most is az ellenség
járma alatt nyögő haza szollit minden Prufzszust,
az ő védelmezésére elő. Juffon elzetekbe a' ha-

zának akkori állapotja, midőn azzal nem egy, hanem sok ellenség, 7 elztendőig verekedett. Em lékezettek őseitekre, a' kik azt ditsőffégesen, és el-tökéltt bátorsággal védelmezték ; mutassátok meg, hogy méltó maradékaik vagytok azoknak, és tanuljatok, úgy győzedelmeskedni és meghalni, mint ők, etc." — Minden Prufzfsusokat, katonát és hazafit, akár hol tartózkodjanak, hívogat Gen. Blücher, hogy keressenek útát módot az ő záfz-lója alatt való megjelenésre.

Magyar Ország.

T o t i b a n, Jun. 1-ső napján. — „Ritkán hal-lani olyan rémítő dólgot, mint a' millyen a' Réz alján, T. N. Bihar Vármegyének közepes nevű Oláh falujában, Sz. György hava 3-kán történt. Bé menvén oda akkor, estvéli nyóltz óra tájban, egy veszett farkas: tsak hamar egy, éppen a' ház udvarán vólt, mankós öreg afzfzonyt fertelmesen öfzve mardosott; kinek keserves jajgatására, más emberek is szaladván oda: ezeket is hasonlókép-pen öfzve motkolta. Innen (a' mi meg jegyzést érdemél) a' közel lévő patakra kerefztül, a' falu másik részére ment az vérengező állat, és min-dent, valakit elől utól talált meg mart: még nem, utóljára, mintegy fél óráig tartott kegyetlenkedé-se után, egy Magyar Tógyer nevű bátor Oláhba kapván, ennek erős karjai között, a' véle küzf-ködő fene vad, egy más embertől agyon vágatta-tott. A' feljebb említett öreg afzfzonyon, 's ezen a' sokat érdemlett bajvívón kívül, egy szép el-adó leány, és még hét, többnyire ifjú 's elő kelő, lako-sok lettek a' dühösség áldozatvá. Borzafztó seb-

jeik minyájoknak a' fejeken vóltak: egyen kívül, a' kinek a' toroka vólt ki szakasztva. Dr. Gombos Urnak, harmad nap mulva adatván tudtára a' rendkívül való esett; ámbár akkor mindgyárt, a' Járásbéli Seborvos Úrral együtt, a' vezedelem helyére ki ment, és a' T. N. Vármegye parantsolatjából a' leg hathatósabb orvosi szerekkel dólgozott, egy egész hónapig, a' méreg ellen: azt ugyantsak még is el nem nyomhatta; hanem a' szerentsétleneket a' vezett farkas marás rettenetes következése, egyről egyig utól érte, 's bóldogtalan életeket, egy más után következett kínos halálokkal mindnyájan el végezték.

„En itt közel lakván a' történet helylyéhez; és a' dolog fajamattya alatt ott gyakran is megfordulván: nem emlékezhetem még most is, ifzonyodás nélkül, azon esetre; 's azt tartom, hogy mások is, a' kik azt hallani fogják, i'szonyodni fognak. A' tanúlatlanok ebből megtanúlhatják, hogy az ilyen szomorú történetekben mentül hamarébb Orvos után járjanak.

* * *

Azon több rendbéli Német Versekközött, mellyek Károly 6 Cs. Herczégységének Kefzthelyen énekel tettek: az ott való Convictusbéli Magyar Nemes Ifjak, Magyarúl ezt énekeltek:
Kelljetek gyorsan az öröm tapsokra

O! Mu'sák! — 's ide e' kies partokra

Jertek: itt szálltak - meg a' nyájasságok,

'S a' mosojgások.

A' tsinos Nymfák seregei gyűlnek,

Réti Virágból kofzorúkat fűznek,

'S vig Énekeket zengnek örömökben

Fel az Egekben.

Ép áldozatját az Egeknek adja,
 Fehus: mert im hol kebelébe tartja
 A' Magyar Haza óltalmát reményét,
 Hertzegek Fénnyét.
 Ki diadalmas karokkal virágát
 Védle Hunnyunkat, 's szerzé boldogságát,
 'S most Zala bukva hálálja szerelmét,
 'S szép győzödelmét.

KÁROL — he édes Név! — leve Vendége
 Kefzthelynek; ő lefz immár kevélysége:
 Tengerén ötet zengik hajotskákban
 'S vésik a' Fákban.

Örök időkig szabadittójának
 Mint érező Hunn, 's hive Osztriának,
 Szívét 's leg drágább kintsét feláldozza
 'S ezt sohajtozza:

Isten o! áld meg leventánkat 's éltesd:
 Hü vezérlését Hazánkal éreztessd,
 'S bölts tanátsával vigye győzni népét,
 Mint maga képét.

H i r a d á s.

Privilegiált Nagy Kun Kis Uj Szállás városá-
 nak, eztenként négy közönséges vagy Orzá-
 gós vásárokat méltoztatott Fels. Urunk kegyelmes-
 sen engedni, mellyek B ö j t más H a v á n a k 19-di-
 kén J ó s e f napra; P ü n k ö s t H a v á n a k 24-iké-
 re O r b a n napra; Sz. M i h á l y H a v á n a k e l-
 s ő napján eső Egyed napjára; és K a r á t s o n y
 H a v á n a k 13-ikára L u t z a napra vannak meg
 határoztatva; úgy mindazáltal, hogy mindenkor
 ezen napok hetének hetfőjén kezdődjenek.

P. D.

496181

MAGYAR

KURIR

M D C C C V I I - dik

ESZTENDŐRE.

Dr. Decsy Sámuel

és

BCPöntzéhál Dránrie Library Cluj

által.

XIX 67

III. Fertály Esztendő.

Bétsben 1807.

BIBL. UNIV. CLUJ-NAPOCA
N. 549 79

BCU-Cluj / Central University Library Cluj